

Les 4: Als het lastig wordt – Dilemma's in zorg en welzijn

Lesdoelen	Beginsituatie
<p>1. Je herkent dilemma's waarin perspectieven van cliënten, professionals en naasten over goede zorg schuren.</p> <p>2. Je reflecteert op je eigen gevoelens en gedachten bij 'lastige' cliënten, professionals of naasten.</p>	<p><i>Groepsgrootte:</i> minimaal 6, max. 30 studenten</p> <p><i>Voorkennis:</i> Studenten hebben geoefend zich te verplaatsen in een ander perspectief</p> <p><i>Lesduur:</i> 1x 100 minuten (inkorten evt. mogelijk).</p> <p><i>Rol van docent:</i> gedurende de les kijkt de student steeds welke gedachten/gevoelens situaties bij hen oproept. Noem tussendoor welke kwaliteiten jij in de student herkent. De kwaliteiten achterop de mindmap kunnen hierbij helpend zijn. Let op dat studenten niet in de focus van oplossingen bedenken schieten. Het is juist de bedoeling te verdiepen in: Wat is er hier aan de hand?</p>

Les van 100 minuten (zie ook bijbehorende PPT slides met in de notities tips voor de docent)

Tijd	Onderwerp	Leeractiviteit	Benodigheden
00.05-00.10	Inleiden, voorkennis activeren	Aan de hand van het filmpje reflecteren op gevoelens die deze oproepen bij studenten.	Filmpje (zie PPT), digibord met werkend geluid. Voor iedere student een geprinte mindmap, waar zij hun gedachten/gevoelens op kunnen schrijven
00.10-00.20	Eigen ervaring	Studenten vragen om een eigen ervaring met een 'lastige' zorgvrager/cliënt. Wat dachten zij op dat moment? Wat voelden ze? Wat maakte dat dit lastig was?	-
00.20 – 00.40	Opdracht 1	Deel de klas op in 6 groepen (zie docenthandleiding). Laat studenten zelf met elkaar aan de slag gaan en loop rond om het proces te begeleiden.	6 flappen (ieder groepje 1), stiften. Studenten een telefoon of laptop om het filmpje af te spelen. 6 enveloppen gevuld met de verschillende rollen. Eigen mindmap voor gedachten/gevoelens
00.40-00.55	Terugkomst	Laat studenten hun flap ophangen en de verschillende flappen bekijken. Ze kunnen een foto maken van de flappen die betrokken zijn bij hun casus	Tape om flappen op te hangen
00.55 – 01.20	Opdracht 2	Herverdeel de groepen volgens de opdrachtbeschrijving. Laat studenten met elkaar het dilemma uitrafelen. Niet in oplossingen denken, maar eerst kijken: wat is hier aan de hand?	Geprinte opdracht Eigen mindmap voor gedachten/gevoelens
01.20 – 01.40	Afsluiting	Studenten reflecteren op eigen gedachten en gevoelens. Wat leren ze hiervan als professional? Op welke valkuilen en kwaliteiten hebben zij zicht gekregen?	Eigen mindmap voor gedachten/gevoelens

Docenthandleiding opdrachten

Deel de klas op in 6 groepen van ong. 3-4 personen. Heb je een kleine klas (<18 personen)? Overweeg dan om 3 groepen te maken. Je kiest dan één casus.

Casus 1: Meneer van Wijk, Nancy en Chris (rol cliënt, naaste, professional)

Casus 2: Evy, Tamara, mevrouw Helder (rol cliënt, naaste, professional)

Opdracht 1

20 minuten

Studenten gaan zich eerst verdiepen in hun rol. Zij maken een flap over het personage dat ze zijn. Dit helpt hen straks vanuit hun rol te redeneren. Geef iedere groep een flap en stiften. Laat ze een plekje uitzoeken om te werken.

Bij terugkomst: laat studenten de flap ophangen in de klas en zorg dat ze hier een foto van maken.

Opdracht 2

20 minuten

Herverdeel de groepen zodat er groepen ontstaan waar ieder perspectief in is vertegenwoordigd. Zij gaan met elkaar het dilemma verkennen en bespreken.

Waak ervoor dat studenten niet te snel in oplossingen gaan denken. Eerst verdiepen in waar het schuurt.

Groepsindeling

opdracht 1

Casus 1

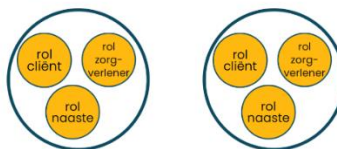
Casus 2

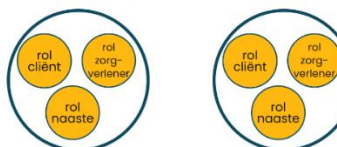
min. 3, max. 5 studenten per groep

opdracht 2

Casus 1

Casus 2

ledere rol is vertegenwoordigd

ANTWOORDEN!

Opdracht 1:

Casus 1	<i>Meneer van Wijk</i>	<i>Zorgverlener Nancy</i>	<i>Zoon Chris</i>
<i>Gevoelens en gedachten?</i>	Hekel aan medelijden, ik kan het best zelf.	Belangrijk dat zorg veilig is. Nancy voelt zich goed wanneer zij kan zorgen voor de ander. Eigen regie vraagt geduld en uitleg. Zeker wanneer mensen in de war zijn.	Zorgen over de situatie. Niet veilig alleen thuis. Kan zelf ook beperkt bijspringen
<i>Zorgbehoefte</i>	Hulp bij wassen, innemen medicatie. Waarschijnlijk meer behoefte dan dhr zelf ziet	Ook belangrijk energie over houden voor andere dingen dan wassen/aankleden. Veilige zorg en medicatie inname.	vader heeft meer zorg nodig dan mogelijk van de thuiszorg. Wil niet naar een verpleeghuis. Wat moet ik daar mee?
<i>Belangrijke waarden</i>	Zelfredzaamheid: zelf doen Zelfbeschikking: zelf medicatie innemen, zodat niet hoeft te wachten. Eigen regie behouden	Veiligheid: gezondheids risico's bij zelf doen Professionele autonomie: Zorgverleners kunnen het beste beslissen wat goede zorg is voor de client.	Veiligheid
<i>Eigen gevoelens</i>	Hier vullen studenten gevoelens in die de persoon bij hen oproepen. Zoals medelijden, ongemak, onrust, irritatie, ongeduld, empathie.		
Casus 2	<i>Evy</i>	<i>Tamara (wooncoach)</i>	<i>Mevrouw Helder (moeder)</i>
<i>Gevoelens en gedachten?</i>	Waarom moet ik alles zelf doen? Dat wil ik niet, vind ik ongezellig. Ik wil niet alles alleen moeten doen.	Cliënten kunnen meer zelf dan ze denken. We moeten niet alles overnemen. Cliënten kunnen dit ook zelf.	Ik wil de beste zorg voor mijn kind. Zij heeft zorg nodig.
<i>Zorgbehoefte</i>	Behoefte aan contact met anderen, hier hulp bij nodig.	Stimuleren tot zelfzorg in plaats van overnemen.	Behoefte aan interesse en aandacht voor haar als moeder. Ook behoefte aan contact, horen hoe het gaat.
<i>Belangrijke waarden</i>	Geborgenheid en dienstbaarheid	Zelfredzaamheid, puurheid (zorgverleners grijpen niet in als mensen het zelf redden) Zelfbeschikking	Dienstbaarheid, betrokkenheid
<i>Eigen gevoelens</i>	Hier vullen studenten gevoelens in die de persoon bij hen oproepen. Zoals medelijden, ongemak, onrust, irritatie, ongeduld, empathie.		

Opdracht 1

Casus meneer van Wijk – Thuiszorg

Rol: Cliënt meneer van Wijk

Nodig: een flap, stiften, mobiele telefoon of laptop om video af te spelen.

Jullie hebben allemaal de rol van meneer van Wijk. Zoek met je medestudenten een plekje waar je samen rustig de video van deze meneer kan kijken. Dit kan via de QR code of deze link:

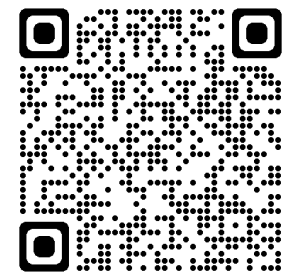
<https://youtu.be/SsJtiOWO2-8>

1: Meneer van Wijk

Maak met elkaar een flap over meneer van Wijk. Denk hierbij aan de volgende onderdelen:

- Welke zorg/welzijnsbehoefte heeft meneer van Wijk?
- Welke gevoelens heeft meneer van Wijk?
- Welke gedachten heeft meneer van Wijk?
- Welke waarden vindt meneer van Wijk belangrijk?
Gebruik de waardenkaart!
- Welke gedachten en gevoelens roept meneer van Wijk bij jullie op?

2 Waardenkaart
gezondheidszorg

Niet alles kan je direct uit het filmpje halen. Verplaats je in de casus en noteer ook mogelijke gedachten en gevoelens.

Hang de flap op in de klas en maak hier een foto van. Deze heb je nodig bij opdracht 2.

Opdracht 1

Casus meneer van Wijk – Thuiszorg

Rol: Nancy, zorgverlener van meneer van Wijk

Nodig: een flap, stiften, mobiele telefoon of laptop om video af te spelen.

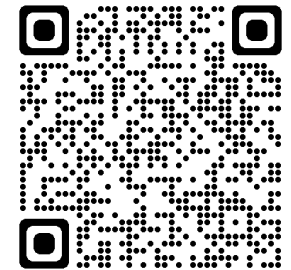
Jullie hebben allemaal de rol van Nancy, zorgverlener van meneer van Wijk. Zoek met je medestudenten een plekje waar je samen rustig de video van Nancy kan kijken. Dit kan via de QR code of deze link: <https://youtu.be/CBsxE4H-ig>

3: Nancy, zorgverlener

Maak met elkaar een flap over Nancy. Denk hierbij aan de volgende onderdelen:

- Hoe denkt Nancy over zorg?
- Welke gevoelens heeft Nancy bij de zorg?
- Welke waarden vindt Nancy belangrijk? Gebruik de waardenkaart!
- Welke gedachten en gevoelens roept Nancy bij jou op?
Schrijf deze in je eigen mindmap

Niet alles kan je direct uit het filmpje halen. Verplaats je in de casus en noteer ook mogelijke gedachten en gevoelens.

Hang de flap op in de klas en maak hier een foto van. Deze heb je nodig bij opdracht 2.

*4 Waardenkaart
gezondheidszorg*

Opdracht 1

Casus meneer van Wijk – Thuiszorg

Rol: Chris, zoon van meneer van Wijk. (Waar Chris in de video over zijn moeder spreekt, moet dit vader zijn – Meneer van Wijk)

Nodig: een flap, stiften, mobiele telefoon of laptop om video af te spelen.

Jullie hebben allemaal de rol van Chris, zoon van meneer van Wijk. Zoek met je medestudenten een plekje waar je samen rustig de video van Chris kan kijken. Dit kan via de QR code of deze link: <https://youtu.be/ZkvaInphr6U>

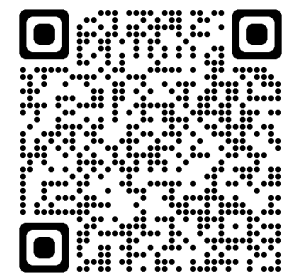
5: Chris, naaste

Maak met elkaar een flap over Chris. Denk hierbij aan de volgende onderdelen:

- Hoe denkt Chris over zorg?
- Welke gevoelens heeft Chris bij de zorg?
- Welke waarden vindt Chris belangrijk? Gebruik de waardenkaart!
- Welke gedachten en gevoelens roept Chris bij jou op?
Schrijf deze in je eigen mindmap

Niet alles kan je direct uit het filmpje halen. Verplaats je in de casus en noteer ook mogelijke gedachten en gevoelens.

Hang de flap op in de klas en maak hier een foto van. Deze heb je nodig bij opdracht 2.

6 Waardenkaart
gezondheidszorg

Opdracht 1

Casus Evy – mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid of verstandelijke beperking

Rol: Evy (cliënt)

Nodig: een flap, stiften, mobiele telefoon of laptop om video af te spelen.

Jullie hebben allemaal de rol van Evy. Zoek met je medestudenten een plekje waar je samen rustig de video van Evy kan kijken. Dit kan via de QR code of deze link:

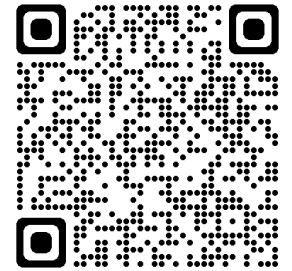
<https://youtu.be/vgHjis82e1k>

7: Evy, cliënt

Maak met elkaar een flap over Evy. Denk hierbij aan de volgende onderdelen:

- Hoe denkt Evy over zorg?
- Welke gevoelens heeft Evy bij de zorg?
- Welke waarden vindt Evy belangrijk? Gebruik de waardenkaart!
- Welke gedachten en gevoelens roept Evy bij jou op?
Schrijf deze in je eigen mindmap

8 Waardenkaart
gezondheidszorg

Niet alles kan je direct uit het filmpje halen. Verplaats je in de casus en noteer ook mogelijke gedachten en gevoelens.

Hang de flap op in de klas en maak hier een foto van. Deze heb je nodig bij opdracht 2.

Opdracht 1

Casus Evy – mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid of verstandelijke beperking

Rol: Tamara (zorgverlener, wooncoach)

Nodig: een flap, stiften, mobiele telefoon of laptop om video af te spelen.

Jullie hebben allemaal de rol van Tamara. Zoek met je medestudenten een plekje waar je samen rustig de video van Tamara kan kijken. Dit kan via de QR code of deze link:

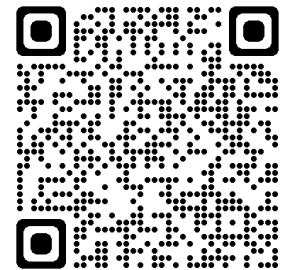
<https://youtu.be/0Ls1dBbDSy8>

9: Tamara, wooncoach

Maak met elkaar een flap over Tamara. Denk hierbij aan de volgende onderdelen:

- Hoe denkt Tamara over zorg?
- Welke gevoelens heeft Tamara bij de zorg?
- Welke waarden vindt Tamara belangrijk? Gebruik de waardenkaart!
- Welke gedachten en gevoelens roept Tamara bij jou op? *Schrijf deze in je eigen mindmap*

*10 Waardenkaart
gezondheidszorg*

Niet alles kan je direct uit het filmpje halen. Verplaats je in de casus en noteer ook mogelijke gedachten en gevoelens.

Hang de flap op in de klas en maak hier een foto van. Deze heb je nodig bij opdracht 2.

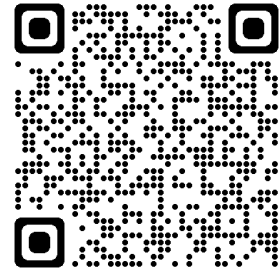
Opdracht 1

Casus Evy – mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid of verstandelijke beperking

Rol: Mevrouw Helder (moeder) Waar mevrouw Helder in deze video over haar zoon Ivo spreekt, moet dit dochter Evy zijn.

Nodig: een flap, stiften, mobiele telefoon of laptop om video af te spelen.

Jullie hebben allemaal de rol van mevrouw Helder. Zoek met je medestudenten een plekje waar je samen rustig de video van mevrouw Helder kan kijken. Dit kan via de QR code of deze link: <https://youtu.be/3ai3yQAJ3DY>

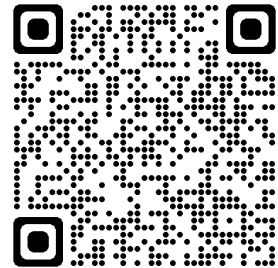
11: mevrouw Helder, moeder

Maak met elkaar een flap over mevrouw Helder. Denk hierbij aan de volgende onderdelen:

- Hoe denkt mevrouw Helder over zorg?
- Welke gevoelens heeft mevrouw Helder bij de zorg?
- Welke waarden vindt mevrouw Helder belangrijk? Gebruik de waardenkaart!
- Welke gedachten en gevoelens roept mevrouw Helder bij jou op? *Schrijf deze in je eigen mindmap*

Niet alles kan je direct uit het filmpje halen. Verplaats je in de casus en noteer ook mogelijke gedachten en gevoelens.

Hang de flap op in de klas en maak hier een foto van. Deze heb je nodig bij opdracht 2.

12 Waardenkaart
gezondheidszorg

Opdracht 2

30 minuten

Casus meneer van Wijk – Thuiszorg

Jullie zijn met elkaar bijeen gekomen om de zorg rondom meneer van Wijk te bespreken, omdat jullie merken dat er soms strubbelingen zijn. In dit gesprek willen jullie de zorg vanuit ieders perspectief bekijken.

1. Begin met meneer van Wijk zelf. Diegene die deze rol vertegenwoordigen laten de video zien en bespreken kort de flap die is gemaakt over meneer van Wijk.
2. Vervolgens bespreekt Nancy de zorg aan meneer van Wijk. Diegene die haar vertegenwoordigen laten de video zien en bespreken haar flap.
3. Ten slotte is het de beurt aan Chris. Laat ook deze video zien en bespreek kort de flap die is gemaakt over Chris.
4. Vat samen: wat is hier het dilemma? Waarom is het een dilemma?
Welke waarden schuren er?
Wat wil de cliënt? Wat wil de zorgverlener? Wat wil de naaste?
5. Wat zijn jullie persoonlijke gevoelens en gedachten hierover? Wat denk je? Wat voel je? Wat wil je? Zet deze gevoelens en gedachten in je mindmap

Opdracht 2

Casus Evy – mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid of verstandelijke beperking

30 minuten

Jullie zijn met elkaar bijeen gekomen om de zorg rondom Evy te bespreken, omdat jullie merken dat er soms strubbelingen zijn. In dit gesprek willen jullie de zorg vanuit ieders perspectief bekijken.

1. Begin met Evy zelf. Diegene die deze rol vertegenwoordigen laten de video zien en bespreken kort de flap die is gemaakt over Evy.
2. Vervolgens bespreekt Tamara de zorg aan Evy. Diegene die haar vertegenwoordigen laten de video zien en bespreken haar flap.
3. Ten slotte is het de beurt aan mevrouw Helder, moeder van Evy. Laat ook deze video zien en bespreek kort de flap die is gemaakt over mevrouw Helder.
4. Vat samen: wat is hier het dilemma? Waarom is het een dilemma?
Welke waarden schuren er?
Wat wil de cliënt? Wat wil de zorgverlener? Wat wil de naaste?
5. Wat zijn jullie persoonlijke gevoelens en gedachten hierover? Wat denk je? Wat voel je? Wat wil je? Zet deze gevoelens en gedachten in je mindmap

Printbladen: Voor opdracht 1: Van ieder personage een foto voor op de persoonlijke flap

Jan van Wijk

Nancy

Chris

Tamara

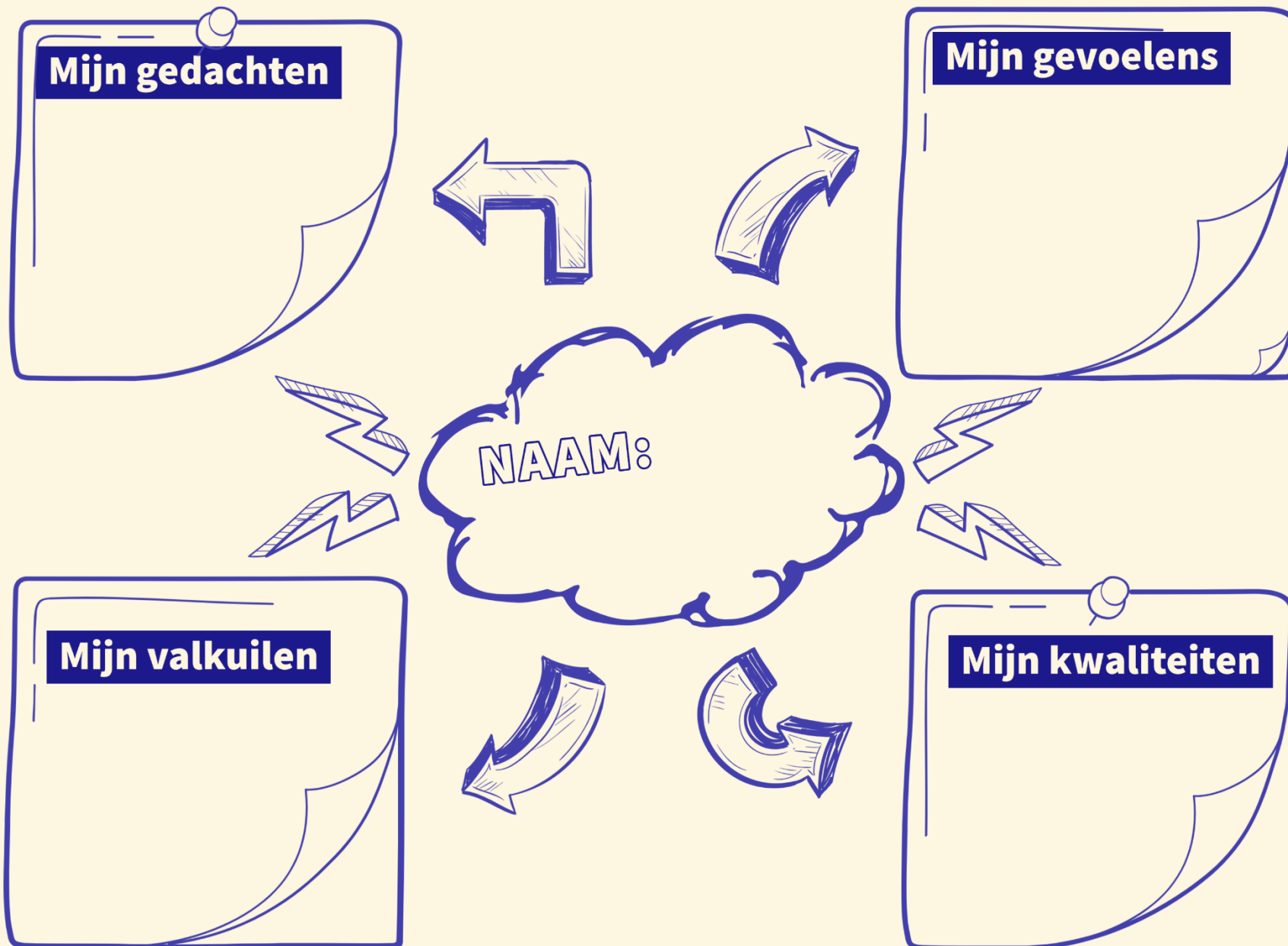
Mevrouw Helder

Evy

Deze les is ontwikkeld vanuit het project 'Als je het ons vraagt', een samenwerking tussen de Erasmus Universiteit, ESHPM en Kenniscentrum Zorginnovatie, lectoraat Disability Studies

Mindmap voor gedachten en gevoelens tijdens de les

Gedachten:

Gevoelens: zoals *gespannen, aarzelend, onrust, ongeduldig, onzeker, boos, geïrriteerd, gefrustreerd, vermoeid, ongerust etc.*

Valkuilen: zoals *aannames, betuttelend, belerend, afwachtend, teveel praten, dominant, eigenwijs, ongeduldig, pampere, perfectionisme, te praktisch, te oplossingsgericht, te sturend, stressgevoelig, opdringerig etc.*

Kwaliteiten: zoals *helder, precies, open, nieuwsgierig, spontaan, vrolijk, humor, geduldig, in balans, rustig, tevreden, warm, zorgzaam, meelevend, gevoelig, eerlijk, behulpzaam, belangstellend, dankbaar, betrouwbaar, mild, tactvol, vergevingsgezind, moedig, krachtig, gemoedelijk, humor, actief, passievol etc.*